

Bilag til beretn. vedr. sager vedrørende EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

dog afvist. Frem til 1969 var der ingen formaliserede foranstaltninger.

Først med udarbejdelsen af Luxembourgrapporten i 1970 (også kaldet Davignon-rapporten) og Københavnsrapporten fra 1973 blev der skabt et vist formaliseret udenrigspolitisk samarbejde mellem EF's 9 medlemslande. Samarbejdet var juridisk set uden for Romtraktaten.

Det blev aftalt, at der skulle holdes 4 særlige udenrigsministermøder om året, og de centrale elementer i samarbejdet bestod i konsultationer, informationsudveksling og forsøg på fælles optræden (dvs. fælles fodslag) på det udenrigspolitiske felt. De politiske direktører i landenes udenrigsministerier blev inddraget. Udenrigsministermøderne manifesterede sig ofte i vedtagelsen af erklæringer om alle større/vigtige udenrigspolitiske spørgsmål. Der var således i høj grad tale om, at samarbejdet havde form af et »erklæringsdiplomati«. Det skal dog siges, at der i særlige tilfælde udviklede sig en praksis for, at EF's Ministerråd kunne vedtage egentlige handelspolitiske sanktioner efter artikel 113 i Romtraktaten. Dette skete i så fald på baggrund af en udtalelse - vedtaget med enstemmighed - under det politiske samarbejde, der også blev kaldt Det Europæiske Politiske Samarbejde (EPS).

EPS-samarbejdet blev helt bevidst holdt adskilt fra det kommunitære samarbejde, hvilket bl.a. Danmark insisterede på. Således blev EPS-udenrigsministermøderne holdt i selve formandskabslandet og ikke i Bruxelles (og Luxembourg), hvor EF-rådsmøderne - og herunder »udenrigsministerrådsmøderne« - normalt blev afholdt.

En ny fase af EPS-samarbejdet blev indledt ved ikrafttrædelsen af Den Europæiske Fælles Akt i 1987.

Ved Fællesakten blev det eksisterende politiske samarbejde traktatfæstet (artikel 30) i en særlig mellemstatslig søjle. Det er stadig udenrigsministrene og de politiske direktører, der står for samarbejdet, som er adskilt fra det egentlige kommunitære samarbejde. Der blev oprettet et EPS-sekretariat i Bruxelles adskilt fra det egentlige Rådsssekretariat. Med EPS-samarbejdet forpligtede medlemslandene sig til gensidig information og konsultationer om ethvert udenrigspolitisk spørgsmål af generel interesse. Under EPS-samarbejdet kunne der vedtages erklæringer og fælles holdninger, og der kunne iværksættes fæl-

les handlinger. Vedtagelserne skete i starten af perioden på separate udenrigsministermøder, men efterhånden udviklede der sig en vis praksis for, at Rådet (almindelige anliggender) og udenrigsministrene koordinerede møderne. Det var jo stort set de samme personer, der mødtes.

Med Maastrichttraktatens ikrafttræden (nov. 1993) skete der en omfattende udvidelse af EPS-samarbejdet.

Tysklands genforening, østblokkens sammenbrud, Irak/Kuwaitkrigen og Jugoslaviens sammenbrud lagde meget hurtigt alle aspekter af udenrigs- og sikkerhedspolitikken lige foran EF's dør. Såvel de økonomiske som de politiske og sikkerhedsmæssige aspekter af alle disse begivenheder blev pludselig meget aktuelle. Det var blandt andet med disse begivenheder i baghovedet, at deltagerne i regeringskonferencen op til Maastrichttraktaten udarbejdede nye traktatbestemmelser vedrørende en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Den lille mellemstatslige søjle 2 om Det Europæiske Politiske Samarbejde fra Fællesakten blev billedligt talt udvidet voldsomt til en ny mellemstatslig søjle 2, der fik betegnelsen Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik (FUSP). Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik omfatter alle spørgsmål af udenrigs- og sikkerhedspolitisk karakter og herunder udformningen på langt sigt af en fælles forsvarspolitik, som med tiden vil kunne føre til et fælles forsvar.

I forhold til Fællesakten indførtes som noget nyt begrebet »fælles aktion« for at markere, at EU's udenrigspolitik nu også kan indebære specifikke handlinger. En fælles aktion beslutes i Rådet med enstemmighed og forpligter medlemsstaterne i deres stillingtagen og handlinger.

Egentlige forsvarspolitiske spørgsmål kan imidlertid ikke gøres til genstand for en fælles aktion.

Derimod indtager Den Vesteuropæiske Union (WEU) en fremtrædende plads i FUSP. Det siges således, at WEU udgør en integreret del af udviklingen i EU, og det er derfor overladt til WEU - og dens medlemmer - efter anmodning fra EU at udarbejde og iværksætte afgørelser og aktioner med indvirkning på forsvarsområdet. Danmark har som bekendt et forbehold på forsvarsområdet i medfør af Edinburghafgørelsen (dec. 1992).